

Okul Başarısında Ailenin Rolü

Gazi Mustafa Kemal Ortaokulu
Psikolojik Danışma ve Rehberlik Servisi

Psikolojik Danışman
Berkay AKALIN

“BAŞARI” Nedir?

Belirlenen bir hedefe
ulaşılması durumu.

“BAŞARILI İNSAN” Kimdir?

Hedefine ulaşan kişi.

HANGİ Başarı?

- OKUL
- İŞ
- EVLİLİK
- YAŞAM

Öğrenciler neden başarısız olur?

- ❖ **Öğrenciye bağlı bireysel nedenler**
- ❖ **Aileye bağlı nedenler**
- ❖ **Okuldan kaynaklı nedenler**

Bireysel Nedenler

- ❖ Zihinsel,fiziksel ve duygusal açıdan yetersizlik,
- ❖ Öğrenme güçlüğü,
- ❖ Verimli ders çalışma yöntemlerinin uygulanmaması,
- ❖ Motivasyon eksikliği,
- ❖ Kaygının çok düşük ya da çok yüksek olması,
- ❖ Düşük benlik saygısı,
- ❖ Gelişim dönemi özellikleri,
- ❖ Psikolojik düzensizlikler vb.

Aileye Bağlı Nedenler

- ❖ Anne baba arasında sağlıksız iletişim, huzursuz ev ortamı,
- ❖ Çocuk üzerinde gerçekçi olmayan beklentiler,
- ❖ Çocuğa sınır koyamama,
- ❖ Uygun çalışma ortamının sağlanamaması,
- ❖ Anne babaların aşırı kaygılı ve stresli olması.
- ❖ Anne babanın çocuğa zaman ayırmaması.
- ❖ Anne babanın baskıcı tutumları
- ❖ Ailenin okula karşı olumsuz tutumları vb.

Okuldan Kaynaklı Nedenler

- ❖ Okuldaki eğitim ve öğretim programının çocukların gelişim seviyelerine uygun olmaması,
- ❖ Öğretmenin bilgi aktarımını, çocukların buldukları seviyenin üzerinde tutması,
- ❖ Öğretmenin ve okulun aşırı disiplin önlemleri alması veya aşırı gevşek tutum,
- ❖ Öğretmenin çocukla yeterli iletişim kuramamış olması,
- ❖ Okulun fiziki sorunları ve öğretmen ihtiyacından kaynaklı sorunlar sayılabilir.

BAŞARILI İNSANLARIN ÖZELLİKLERİ

- Hedefleri vardır.
- Başarma istekleri vardır.
- Duygu ve düşüncelerinin farkındadırlar.
- Sınırlarının farkındadırlar.
- Özgüven duyguları gelişmiştir.
- Sorumluluk alırlar.
- Sorun çözme becerileri gelişmiştir.
- Karar verme becerilerine sahiptirler.
- Seçimlerinin bilincindedirler...

EĞİTİM AİLEDE BAŐLAR

Okul öncesi dönemde anne-baba, çocuğun özdeşim modeli olarak önemli bir yere sahiptir.

Çocuk, dış dünyayı anne ve babasının gözlüğü aracılığıyla görmeye çalışır.

Anne babanın davranışları, çocuğun model alması sonucu taklit yoluyla çocuk tarafından benimsenir ve alışkanlık haline gelerek kişilik gelişiminde önemli bir parça olur.

Bu nedenle anne baba tutumları çocuğun eğitilmesinin temellerinden biridir

ANNE-BABA TUTUMLARI

- Otoriter (Baskıcı) Tutum
- Gevşek (Aşırı Hoşgörülü) Tutum
- Dengesiz ve Kararsız Tutum
- Aşırı Koruyucu Tutum
- İlgisiz ve Kayıtsız tutum
- Güven verici, Destekleyici Tutum

BASKICI VE OTORİTER TUTUM

DAVRANIŞ:Katı disiplin vardır.Çocuk, her kurala uymak zorundadır. Zor kullanarak denetleme ve sevgi esirgeyerek denetleme boyutları egemendir.Denetlenen çocuk ,hangi davranışın hangi tepkiyi alacağı hakkında bir fikre sahip değildir.Çocuk devamlı suçlanır, karışılır ve cezalandırılır.

SONUÇ:Çocuğun kendine olan güvenini ortadan kalkar.Çocuğun kişiliği zayıflar.Çocuk, sessiz, uslu, nazik, dürüst ve dikkatli olur ama çocuk,küskün, silik, çekingen, kolayca etki altında kalan, aşırı hassas veya aşırı isyankar bir birey haline gelir.

GEVŞEK TUTUM (Çocuk Merkezli Aile)

DAVRANIŞ: Çocuk ailede insiyatif sahibi tek kişidir ve onun isteklerine diğer aile bireyleri kayıtsız şartsız uyarlar. Anne – baba-çocuk rolleri, hak ve sorumluluklar gözardı edilmiştir. Ana-baba- çocuk arasında sağlıklı bir iletişim yoktur. Çocuk, abartılmış sevgi gösterileri içinde büyür. Anne baba evde çocuklarının egemenliğini kabullenmiş ve onlara boyun eğmişlerdir. Çocuk aşırı şımartılmıştır.

SONUÇ:Çocuk doyumsuzdur, 300 elektronik oyuncağına 301 'incinin eklenmesini ister. Ana-babalarına hükmederler ve onlara çok az saygı gösterirler. Zamanla ev dışındaki kimselere de egemen olmanın yollarını ararlar. Hayatlarının ilk günlerinden itibaren her türlü ihtiyaçlarının karşılanacağı ve isteklerinin buyruk niteliğı taşıdığı beklentisini geliştirmişlerdir. Okul ortamına uyum sağlamakta güçlük çeker. Yetişkin olduklarında da toplumun kendilerine vermediğı hakları kendilerine tanımaya karşılaşırlar.

DENGESİZ VE KARASIZ TUTUM

DAVRANIŞ: Anne-baba arasında görüş ayrılığı vardır.Ayrıca anne- baba değişken davranışlar sergilerler.Ana-baba, çocuk konusunda – çocuğun yanında- birbirlerini eleştirirler.Taraflardan biri çocuğu kayırır. Çocuğuna sözünü dinletmeye çalışan karasız ve dengesiz bir anne; Önce çocuğuna yumuşak tonda konuşur,ardından sesini yükseltir,annenin isteği hala yerine getirilmemişse anne çocuğu döver fakat ardından da diz çöküp özür diler. Baba,yorgun olmadığı ve sakin olduğu bir günde ‘uygun’ gördüğü bir davranışı, yorgun ve gergin olduğu bir günde ‘uygun olmayan’bir davranış olarak görür.

SONUÇ:Çocukta bazı iç çatışmalar oluşabilir.Çocuk huzursuz bir yapıya sahip olur. Çocuk,dengesiz ve tutarsız davranışlar sergiler.

KORUYUCU TUTUM

DAVRANIŞ: Çocuğa gereğinden fazla kontrol ve zen gösterilir. Anne çocuğuna yardım etme ve ona olan sevgisini dile getirme adına çocuğunun yapması gereken davranışları veya görevleri kendisi yapar. Mesela; 2 yaŐlarında atal-kaŐık kullanabilen çocuğa 8-9 yaŐlarına gelse bile anne eliyle yemek yedirir.

SONUÇ:ocuk diğer kimselere aşırı bağımlı, güvensiz, duygusal kırıklıkları olan bir kişi olabilir. Gelecekte aynı koruyucu tutumu eŐinden bekleyebilir.ocuk kendi kendini yöneten bir birey olamaz. Çocuğun sosyal geliŐimi zedelenir,ocuk kendini gruba dahil ettirmek için zaman zaman toplumdiŐı ve isyankar davranıŐlara baŐvurabilir.

İLGİSİZ VE KAYITSIZ TUTUM

DAVRANIŞ:Anne-baba çocuğu yalnız bırakma görmezden gelme şeklinde çocuğu yalnız bırakır.Duygusal istismara yol açan böyle bir ortamda ana-baba-çocuk üçgeni arasında iletişim kopukluğu gözlenir.

SONUÇ:Çocuk, arkadaşlarına ve yakın çevresindeki eşyalara zarar verebilir. Çocuğun saldırganlık eğilimi güçlüdür.

GÜVEN VERİCİ, DESTEKLEYİCİ VE HOŞGÖRÜLÜ TUTUM

DAVRANIŞ: Ana-babanın çocuklarına karşı hoşgörü sahibi olmaları, onları desteklemeleri, çocukların bazı kısıtlamalar dışında, arzularını diledikleri biçimde gerçekleştirmelerine izin vermeleri anlamına gelir. Evde kabul edilen ve edilmeyen davranışların sınırları bellidir. Bu sınırlar içinde çocuk özgürdür çocuğun söz hakkı vardır, duygu ve düşüncelerine saygı duyulur ve çocuk kendini rahatlıkla ifade eder. Davranışlar kabul görür ve onaylanır. Çocuk sevgi, güven, teşvik görür ve yetişkinler tarafından dinlenir. Çocuk, ikna ederek denetlenir. Anne baba tutarlıdır ve çocuk tarafından anlaşılabilir davranışlar sergiler.

SONUÇ: Çocuk özgüven kazanır ve kendine kendine karar verip sorumluluk taşımamasını öğrenir. Çocuk, girişim yeteneğine sahip olur.

OKUL BAŞARISINDA AİLELERE ÖNERİLER

Çocuğunuzun hedefleri belli mi?

- Çocuklarınızın kendilerine hedefler belirleyebilmesine yardımcı olunuz.

Çocuğunuzun hedefleri belli mi?

- Hedefleri olan öğrenci “Nasıl ders çalışmalıyım?” sorusundan önce “Niçin ders çalışmalıyım?” sorusuna yanıt vermelidir. Çocuğunuzun “niçin ders çalışması gerektiği” sorusunun cevabını bulmasına yardımcı olmak en önemli adımdır.

*“Hedefi belli olmayan gemiye
hiçbir rüzgar yardım
edemez.”*

Düzenli ders çalışmasını sağlayın

- Ancak sürekli şekilde "ders çalış" ikazı olumsuz etki yapmakta ve öğrenciyi bıktırmaktadır.
- Ona güvendiğinizi belli ederek uyarınız.
- Bazı öğrenciler bu ikazlar karşısında kendisi için değil de ailesi için ders çalışması gerektiği düşüncesine kapılıp daha yoğun kaygı hissedebilir. Ya da ailesine tepki göstererek ders çalışmayı aksatabilir.
- Ders çalışmanın, öğrenciye ait bir sorumluk alanı olduğu hatırlatılmalıdır.

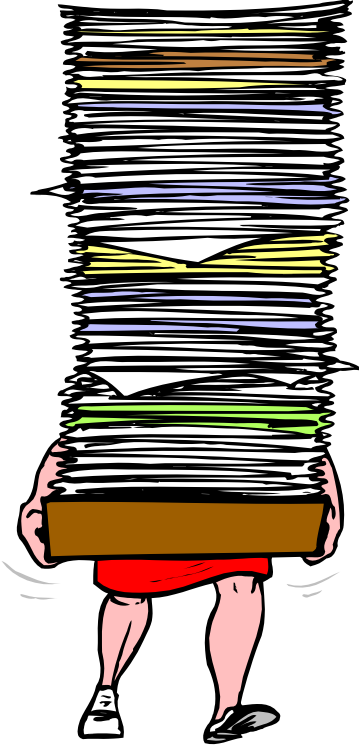
- Verimli çalışmak çok çalışmak değil, belirlenmiş amaçlar doğrultusunda etkili ve planlı çalışmaktır.
- Ders programı hazırlama konusunda çocuğunuzu teşvik ediniz.

Çocuğunuza uygun bir çalışma ortamı hazırlayın

- ❖ Ortamın sessiz olması, dikkat dağıtacak unsurların olmaması (televizyon, cep telefonu, misafir...)
- ❖ Uygun alışma masası ve sandalyenin olması.
- ❖ Ortamın düzenli olması (ihtiyaç duyacağı çalışma materyallerinin yanında bulunması, dağınık olmaması)
- ❖ çalışma ortamının sık sık havalandırılması.
- ❖ çalışma ortamının mümkünse sabit bir yer olması.

Çocuğunuzun sınırlarını zorlamayın

- Her çocuğın kapasitesi, yetenekleri, ilgileri, farklıdır.
- Çocuğunuzdan yapabileceklerinden fazlasını beklemek, onlardaki kaygı düzeyini artıracaktır.
- Çocuğunuzu tanımaya, ilgi, yetenek ve değerlerini öğrenmeye çalışın.
- Onu ilgi ve yetenekleri dışındaki alanlara zorlamayın.

Aşırı söylemlerden uzak durun

- En az şu kadar net yapmalısın.
- Türkçe ve Matematiği ful yapmalısın.
- Kendini dersine vermelisin.
- Başkaları günde 3-4 saat ders çalışıyor...
- Derece yapmalısın
- Bu yıl mutlaka kazanmalısın
 - vb. zorunluluk ifade eden cümleler öğrencinin kaygısının artmasına neden olmaktadır.
 - Bu tür zorunluluk ifade eden sözleri mümkün olduğunca az kullanmaya çalışın.

Negatif motivasyondan uzak durun

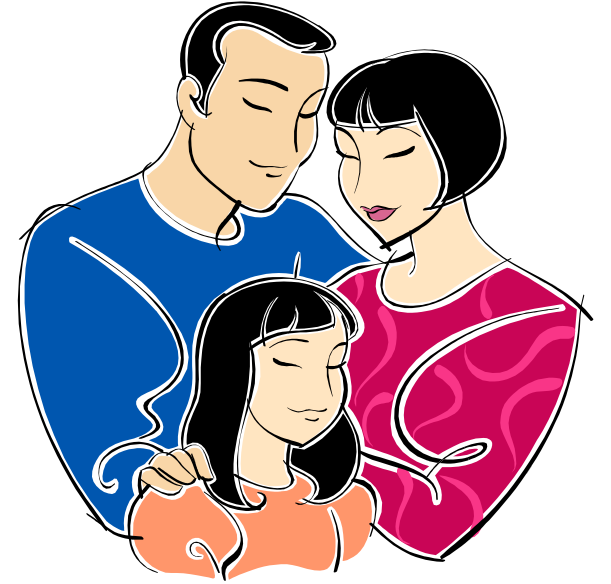
Bazı anne babalar çocuklarının motivasyonunu artırmak için;

- “bu gidişle sen asla kazanamazsın”
- “yata yata sınav kazanılmaz”
- “bu kafayla gidersen zor kazanırsın“
- “Hele bir kazanma o zaman hesaplaşacağız”
gibi sözler söylerler.

Bu tür ifadeler çocuğunun kendine olan güvenini kaybetmesine ve daha çok kaygı duymasına sebep olur.

Tehdit Etmeyin

- Öğrenci sınavda başarılı olamazsa yaşayacağı durumu bir ceza gibi göstermeyin.
- "Eğer kazanamazsan, falan okula gidersin." gibi sözler onun gideceği okulu, yapacağı işi sevmesine imkan bırakmaz.
- Tehdit; sınav kaygısının artmasına neden olur.

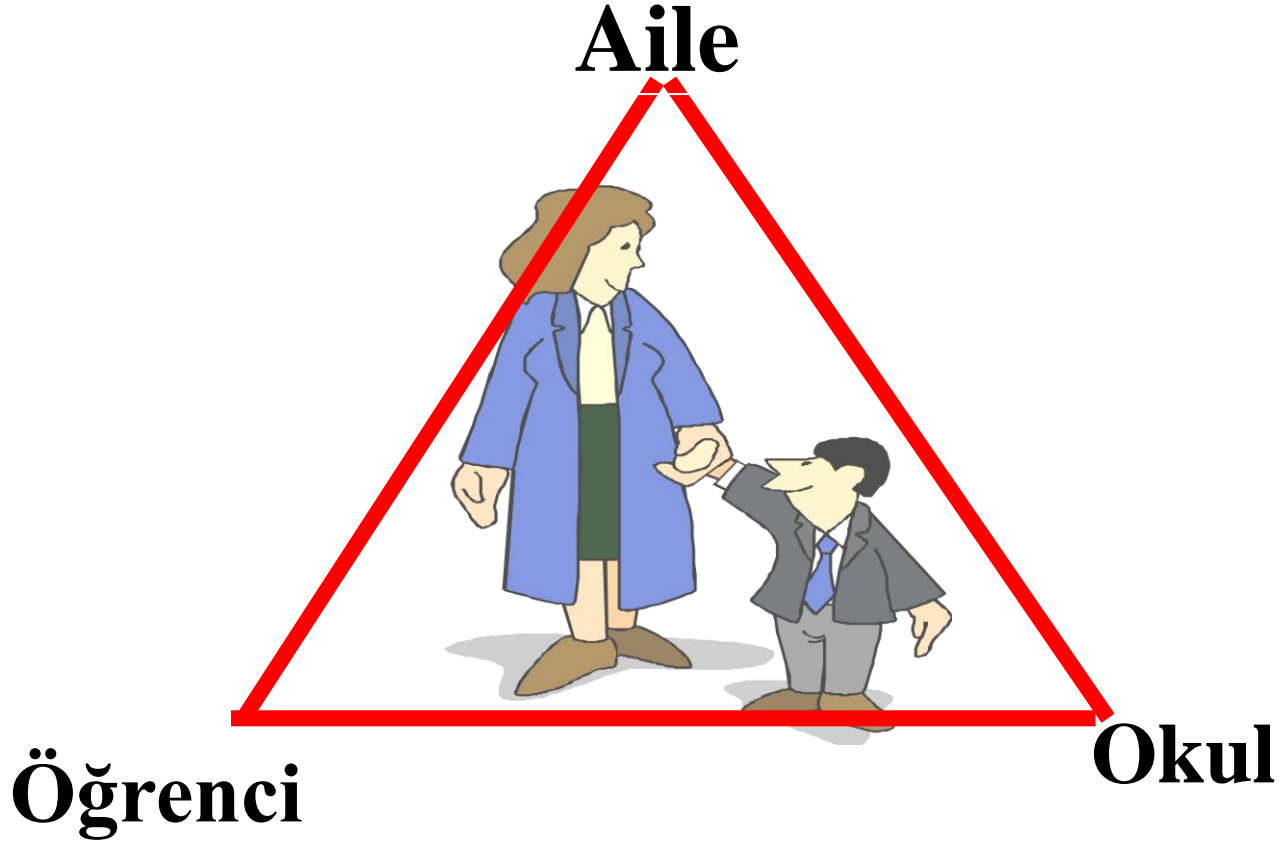

Takdir ve Övgü

- Çocuğunuzu takdir edin. Çocuğunuzun, sürekli olumsuz yanlarını, yapamadıklarını vurgulamak yerine, olumlu yanlarını görmek onun kendisine olumlu bakmasını kolaylaştırır.
- Yapamadıkları ile değil yapabildikleri ile daha çok ilgilenin
- Sık sık eleştirmek yerine, geçmişteki başarılarını onaylayın. Olumlu yanlarını ve çabalarını tespit ederek övün.

Okul-Aile Dayanışması

Okul-Aile Dayanışması

- ❖ Öğretmenleriyle sürekli işbirliği ve iletişim kurun
- ❖ Geç kalma-devam devamsızlık, başarı takibini yapınız
- ❖ Arkadaş çevresini tanıyınız
- ❖ Ders içi ve ders dışı faaliyetlerinin takibini yapınız
- ❖ Okula ve öğretmenlerine karşı olumlu tutumlar takının.

- Çocuğunuzun özel durumları varsa, bunlar hakkında mutlaka öğretmeni bilgilendirin.

ÖĞRETMENİNİN ONUN HAKKINDAKİ
ÖNERİLERİNİ DİKKATE ALIN

Ona yaşımdan ve olduğundan daha küçükmiş gibi davranmayın, kendini ifade etmesini sağlayın.

Çocuğunuz bir sorununu anlatmaya başladığında dinlemeye gayret edin.

Çocuğunuz size sorununu açtığına “Ben senin yaşındayken ...” diye başlayan yaşantılarınızı anlatma yerine daha çok anlatmasına, içini dökmesine yardımcı olmaya çalışarak hissettiklerini sorun

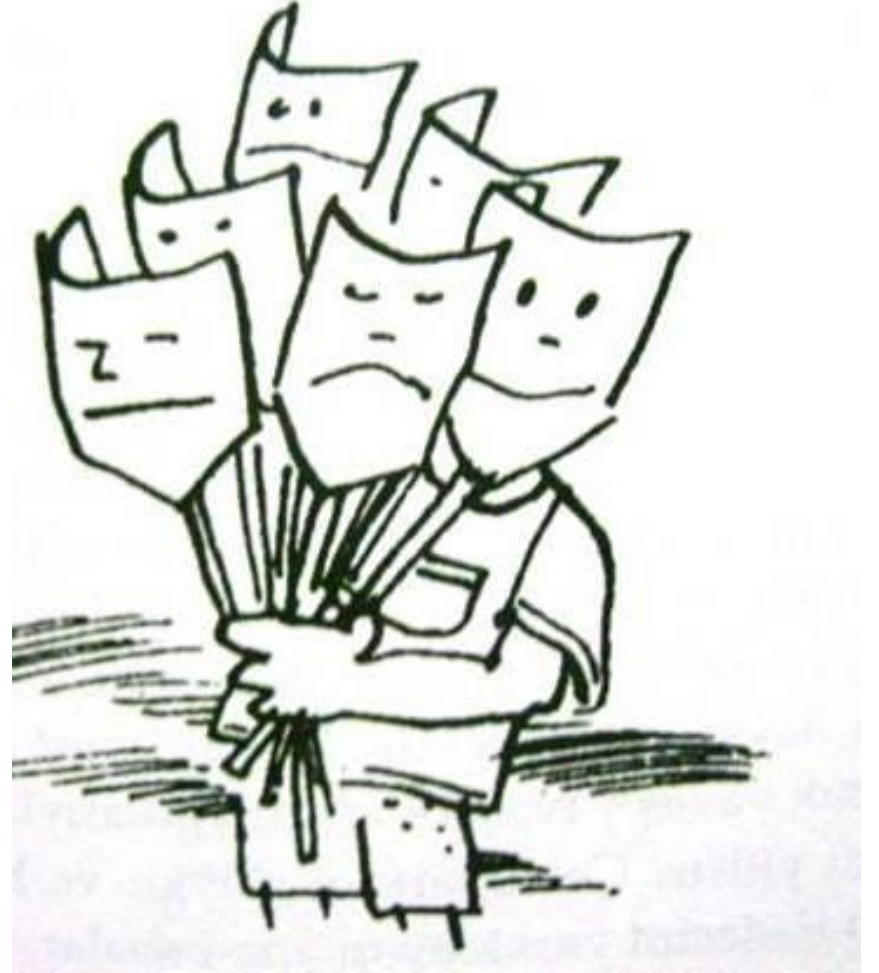
- “Olumlu çocuk yetiştirmenin ilk şartı, olumlu anne-babadır. Hiç birimiz mükemmel değiliz o zaman onlardan mükemmel olmalarını bekleyemeyiz.”

Ailede sevgi ve huzur ortamını korumaya çalışın

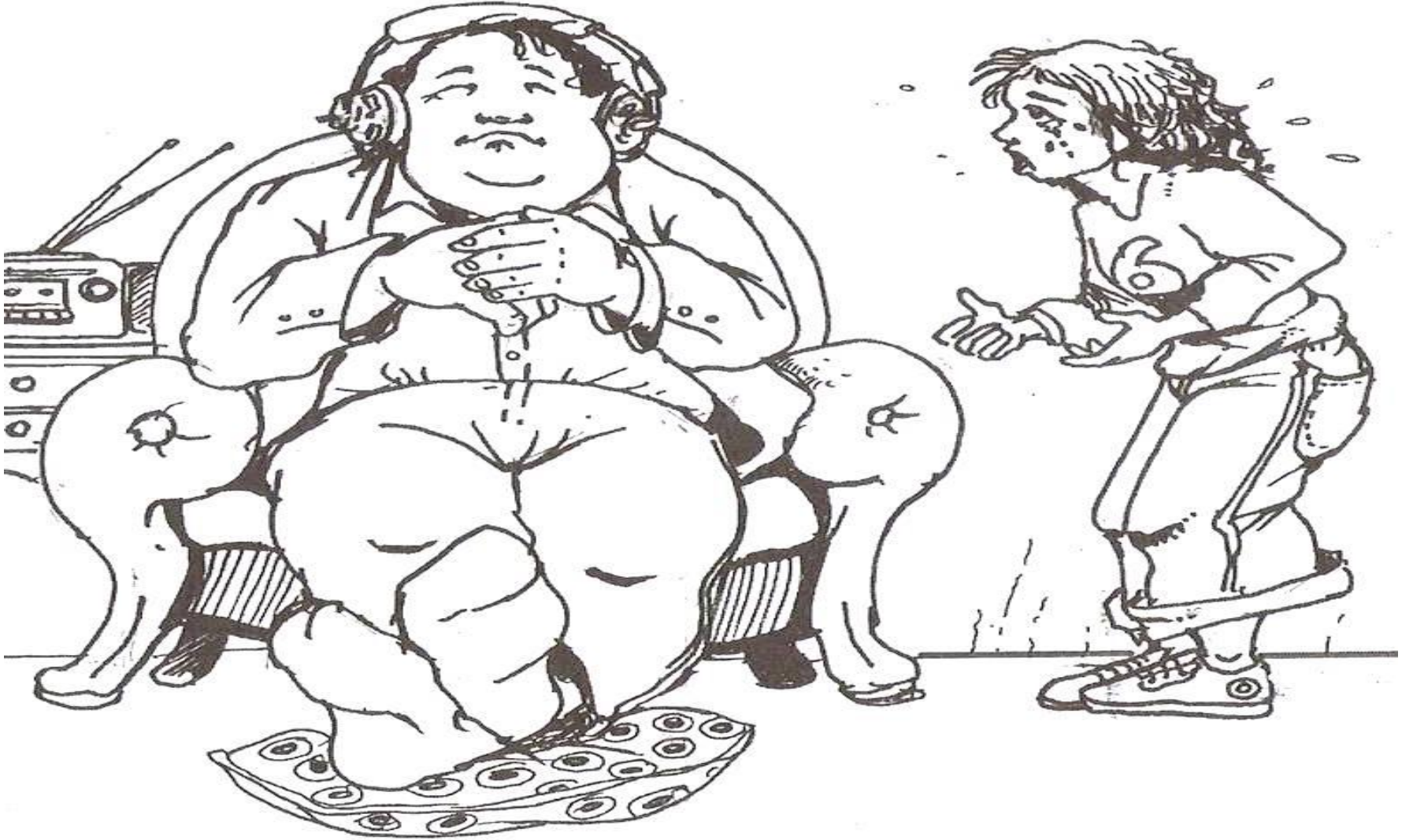
- Aile ortamında çocuğun sevgiyi yaşamasını, huzuru hissedebilmesini, sorunu olduğunda rahatça paylaşabilmesini sağlayın.

Çocuğunuzu tanıyın

- Çocuğunuzu Tanıyın,
Doğru Beklentiler
Geliştirin

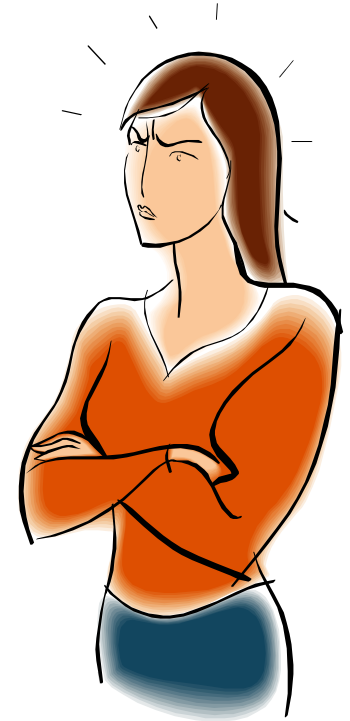

Zaman ayırın, dinleyin

- Çocuğunuz ile konuştuğunuz konular hep “okul,ders...” olmasın.

- Hiçbir sebeple ve hiçbir şartla çocuklarınızı **SEVGİSİZLİKLE** cezalandırmayınız.

Birbirinize bağlılık amaç, sınav araçtır.

**Çocuğunuzun ders çalışması ve sınavda başarılı olması uğruna onunla ilişkilerinizi tehlikeye atmayın.

**Çocuğunuzun başarısı için maddi manevi fedakarlıklar yaptığınız doğrudur. Karşılık beklemek de en doğal hakkınızdır.

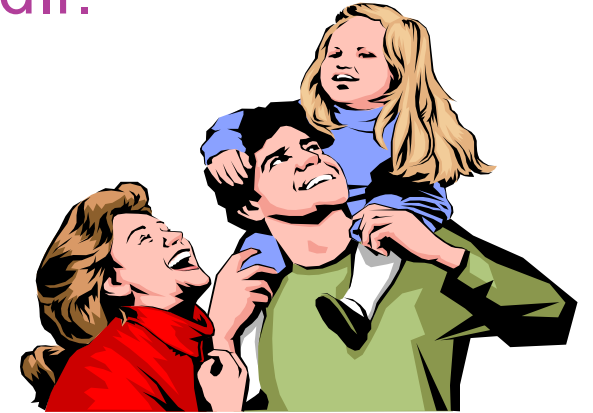
FAKAT;

**Çocuğunuz gayret ettiği halde, eğer sonuç istediğiniz gibi değilse, elinden gelenin o kadar olduğunu kabullenin.

- **ÇOCUKLARINIZ;**

“ OKULDAKİ BAŞARI DURUMUM NASIL OLURSA OLSUN, EVE DÖNDÜĞÜMDE BENİ KUCAKLAYACAK İKİ KİŞİ HER ZAMAN VAR”

şeklinde bir inanca ve düşünceye sahiplerse, kesinlikle daha başarılı olacaklardır.

Çocuğunuzla ilgili yaşadığınız problemlerinizde
Okul Psikolojik Danışma ve Rehberlik
Servisinden
yardım alabilirsiniz.

Katılımınız için teşekkür ederim

Psikolojik Danışman
Berkay AKALIN